

24.04. 6 клас укр.мова Добровольська В.Е.

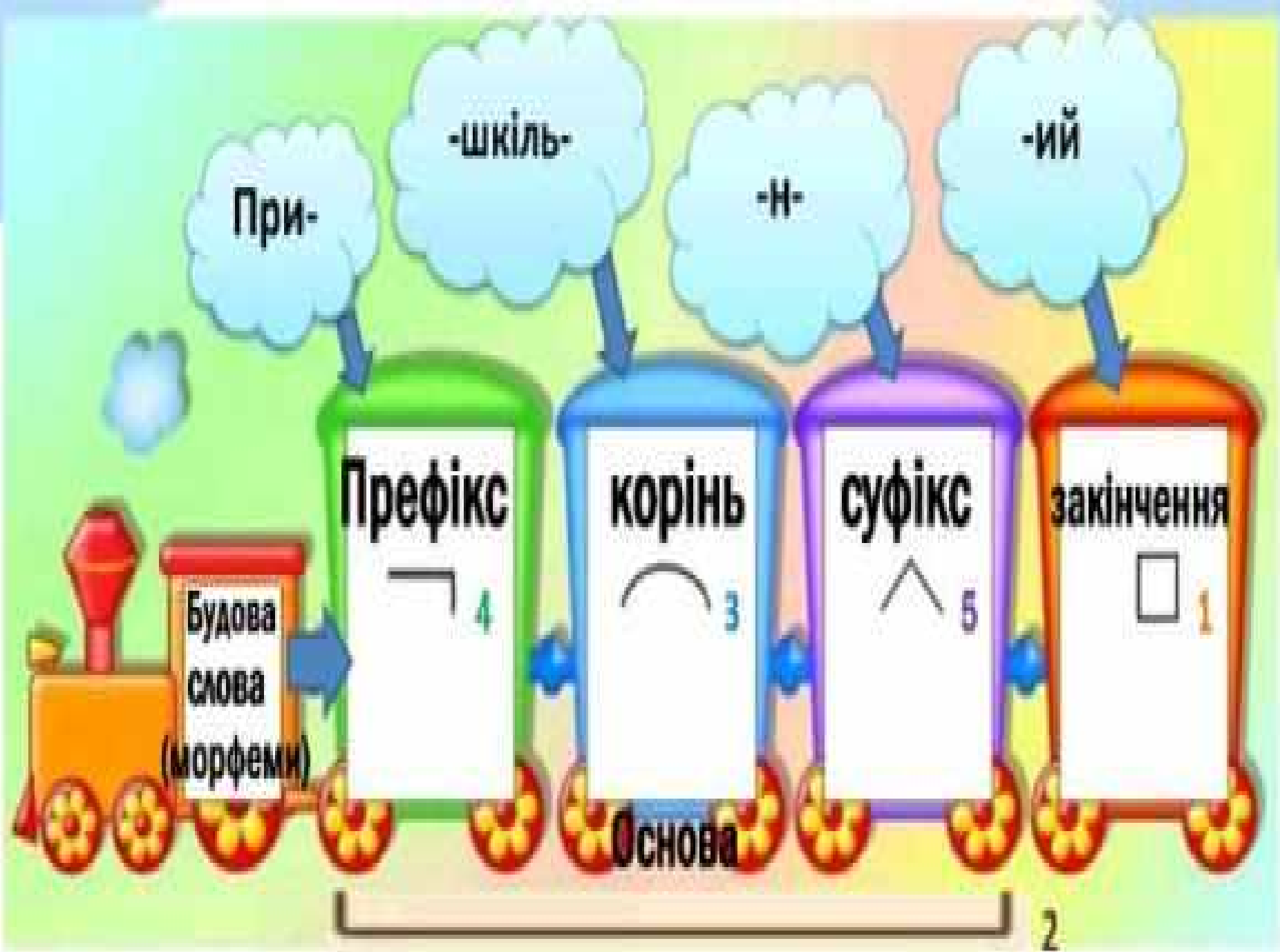
БУДОВА СЛОВА

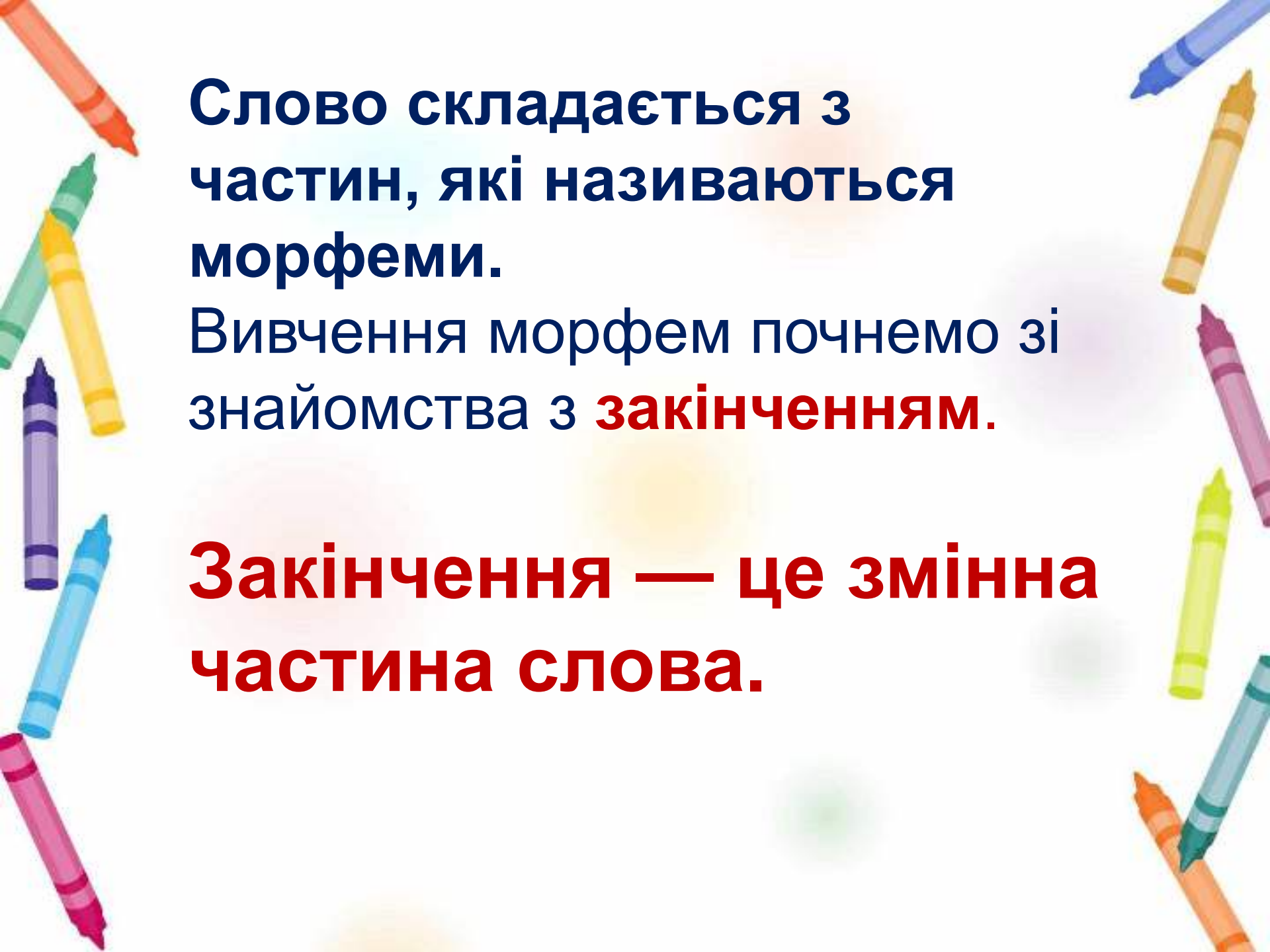
ЗНАЧУЩІ ЧАСТИНИ

СЛОВА

ЗАКІНЧЕННЯ

Мета: формувати уміння змінювати слова за запитаннями, виділяти змінну частину у слові, поданому в кількох формах; пояснити роль закінчення для зв'язку слів у реченні; розвивати мовлення, вміння аналізувати, зіставляти; виховувати любов до книги, коригувати специфічні порушення окремих учнів, недоліки їх пізнавальної діяльності.

**Слово складається з
частин, які називаються
морфемами.**

**Вивчення морфем почнемо зі
знайомства з **закінченням**.**

**Закінчення — це змінна
частина слова.**

A decorative border of various colored markers (orange, green, yellow, blue, purple, pink, light blue) is arranged around the edges of the slide.

Поспостерігай за тим, як змінюється слово «ручка»:

ручка**А**

ручки**И**

ручку**У**

ручку**ОЮ**

ручку**АМИ**

Позначимо, яка частина змінюється в кожному слові.

Ця частина і називається закінченням.

Закінчення виділяється так: ☐

Позначимо **закінчення** в словах.

ручка ☐

ручки ☐

ручку ☐

ручкою ☐

ручками ☐

Щоб знайти закінчення, треба ЗМІНИТИ СЛОВО

Є два способи змінити слово.

1. За зразком «один — багато»:

ручка (одна) — ручки (багато);

поле (одне) — поля (багато);

вікно(одне)— вікна (багато).

2. За допомогою питань:

(Що?) лопата, (чого?) лопати, (на чому?) на лопаті, (чим?) лопатою.

(Який?) синій, (яка?) синя, (яке?) синє, (які?) сині.

(Що роблю?) пишу, (що робимо?) пишемо, (що робиш?) пишеш

Ми отримуємо
**різні форми
одного й того ж
слова.**

Закінчення може виражатися
однією буквою (весел^і, шаф^и) або
декількома буквами (ручк^{ою}, чорн^{ий}).

**У деяких словах закінчення не
виражається жодною буквою.**

Гриб — гриби.

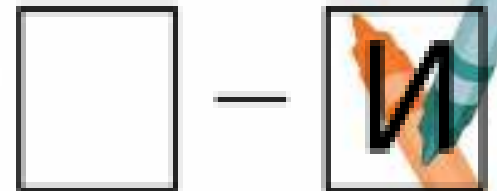
Це різні форми одного слова:

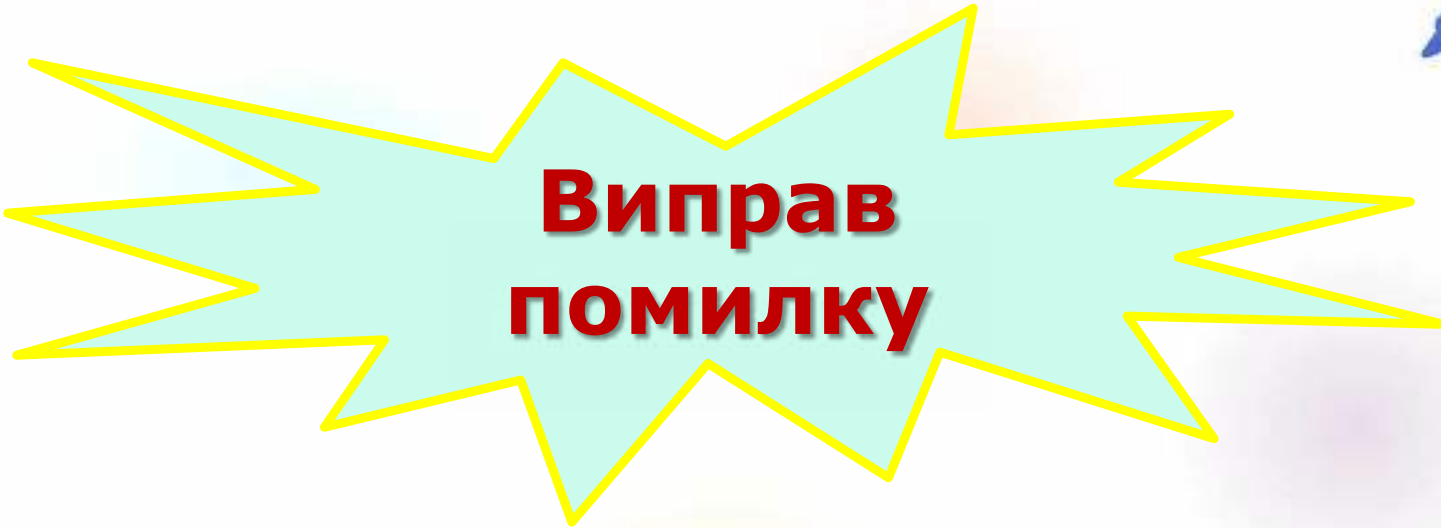
гриб (один) — гриби (багато).

Порівнюємо слова:

гриб — гриби.

У першому слові
після букви «б» більше немає букв, а в
другому слові з'являється буква «и».
Отже, відбулася зміна:

Виправ помилку

Прочитай речення. Відшукай та виправ помилку. Укажи закінчення у виправленому слові

Не одежа красить людина, а добрі діла.

Вибери слова з нульовим закінченням

стіл

меч

вода

дівча

надія

маляр

ніч

лікар

Слова з нульовим
закінченням:

_____ / _____ /

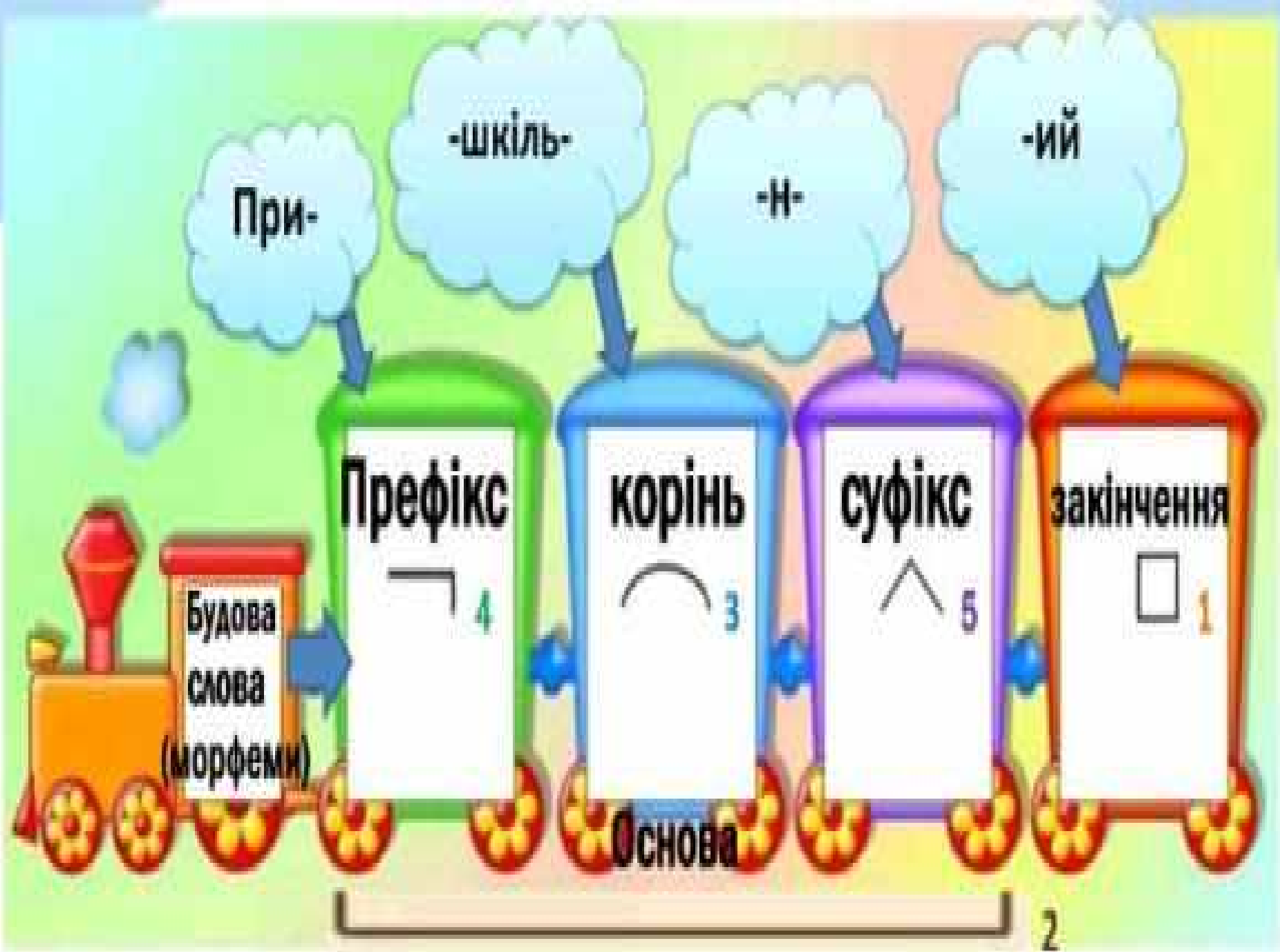
_____ / _____ /

_____ .

A decorative border of various colored crayons (orange, green, yellow, purple, blue, pink, light green) is arranged around the edges of the slide.

Основа - це частина
слова без
закінчення

КНИЖК а

сад

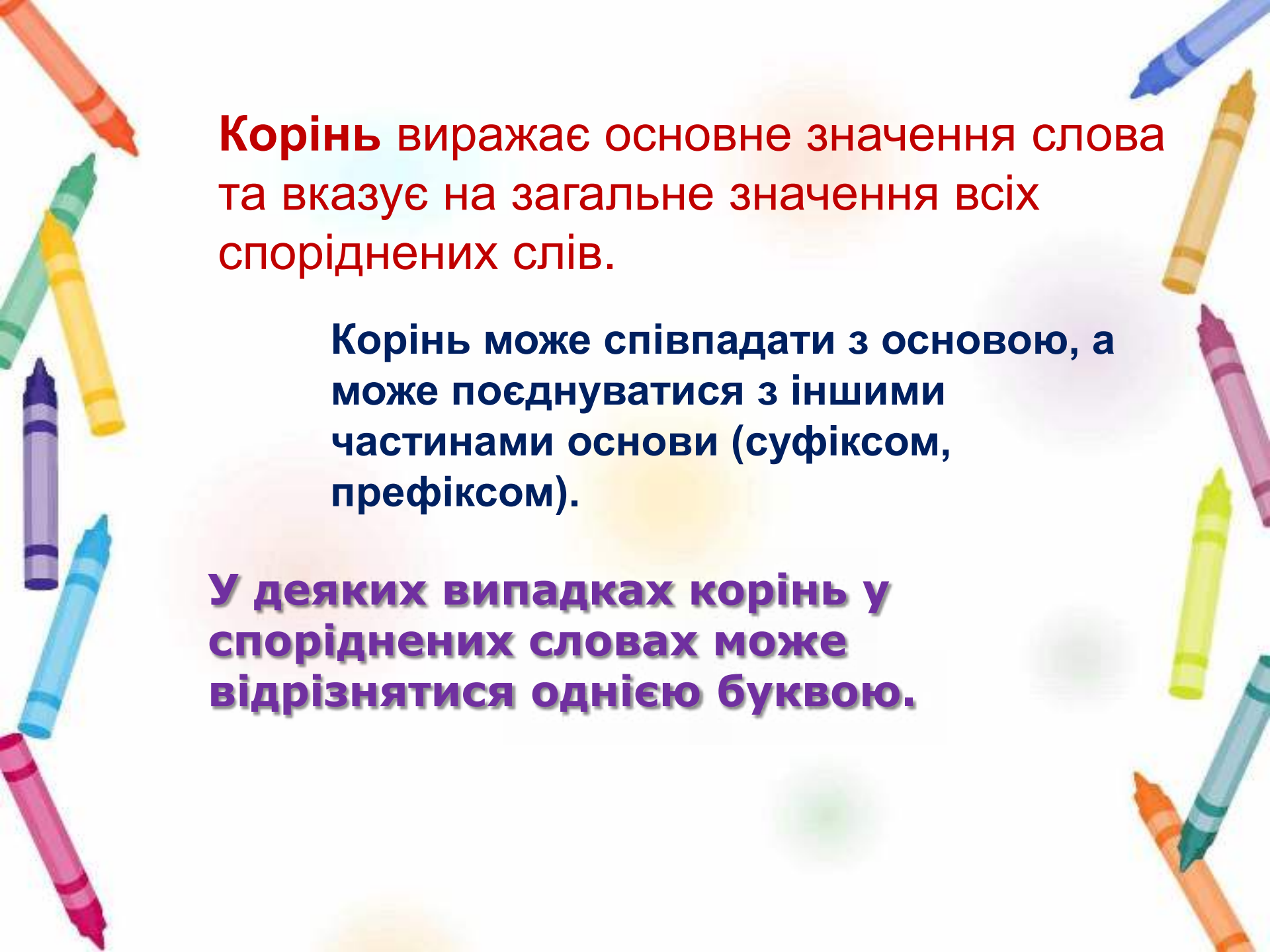

садок

садовий

садівник

- Спільна частина споріднених слів називається **коренем**.
- Слова зі спільним коренем називаються **спільнокореновими**.

Корінь виражає основне значення слова та вказує на загальне значення всіх споріднених слів.

Корінь може співпадати з основою, а може поєднуватися з іншими частинами основи (суфіксом, префіксом).

У деяких випадках корінь у споріднених словах може відрізнятися однією буквою.

стіл – столи

річ – річі

рука – ручка

книга – книзі

**Це називається чергуванням
звуків у коренях
спільнокоренових слів.**

Відшукай у кожному
рядку зайве слово

- 1.Весна, весняний, весело, веснянка.
- 2.Сирий, сирість, сирний, сируватий.
- 3.Дорога, доріжка, дорожній, дорого.

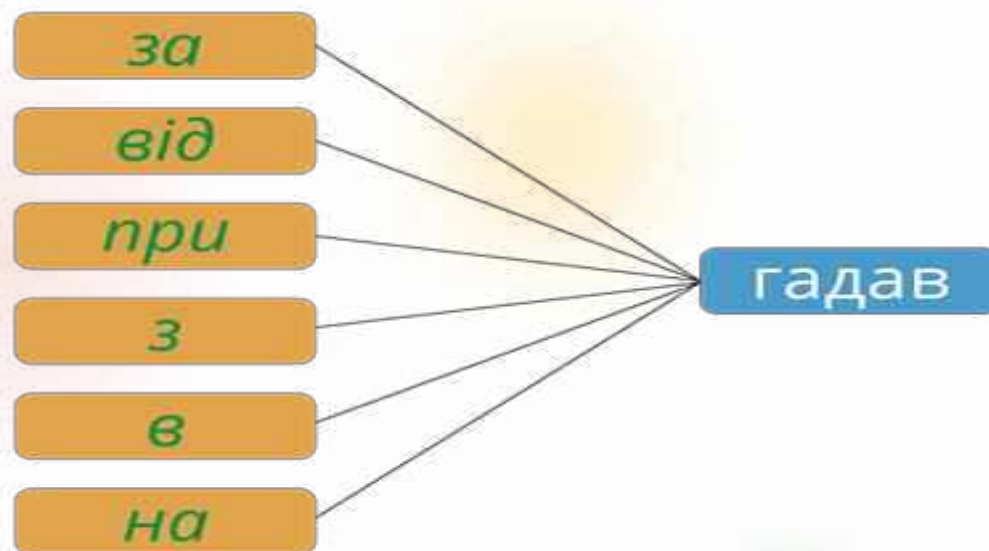
Префікс — це значуща частина слова, яка стоїть перед коренем.

прибіг, дочитав, загадка

Префікс має словотворчу функцію. Він служить для утворення спільнокореневих слів. При цьому змінюється лексичне значення або відтінок значення слова.

плакав — заплакав
школа — пришкільний

Від одного слова за
допомогою різних
префіксів можна утворити
багато споріднених слів.

Гра " Утвори слово "

** Від слів " співати", " шуміти", "говорити",
"плакати"
утворити слова, які означають
початок дії.*

Наприклад: сміятися-**за**сміятися

** За допомогою якої частини утворились ці слова?*

** Запишіть їх, префікси позначте.
Зробіть висновок, чому префікс має
таку назву.
Для чого він служить.*

ПЕРЕВІР СЕБЕ

За*співав,за***шумів,***за***говорив,***за***плакав.**

Суфікс — це частина основи,
що стоїть після кореня.

Суфікс позначається так:

Гра " Назви частину слова"

Вітерець

Морська

*** Що таке суфікс ? Між якими частинами слова він може стояти?**

• Утворити від слів "гітара", "шахи", "баян" слова , що означають назву людей за їх заняттям.

*** Назвіть за допомогою якого суфікса вони утворились?**

Гра " Назви частину слова"
ПЕРЕВІР СЕБЕ

Гітарист, шахіст, баяніст

Гра "Пізнай слово"

Корінь такий самий, як у слові "зимувати", суфікс і закінчення - як у слові "зіронька";

Запиши слово, познач усі частини слова.

Гра "Пізнай слово"
Перевір себе

ЗИМОНЬКА

"Заповни таблицю"

Слово	Префікс	Корінь	Суфікс	Закінчення
перелісок	пере	ліс	ок	<input type="text"/>

Подвір'ї, розквітлий, беззоряний, горошина,
навесні, ранковий.

Про яку частину мови йде мова?

- ☐ Це змінна частина слова.
- ☐ Це частина слова без закінчення.
- ☐ Це спільна частина споріднених слів.
- ☐ Це значуща частина слова, яка стоїть перед коренем.
- ☐ Це частина основи, що стоїть після кореня.

Д/З "Склади 5 слів"

Розглянь схему і склади 5 слів

префікс

корінь

суфікс

закінчення

